

**Anexa nr. II la Ordinul Ministrului nr. 3702/21.04.2021
MINISTERUL EDUCAȚIEI**

**Programa școlară
pentru disciplina**

***RELIGIE*
CULTUL ORTODOX**

**Învățământ special
Clasele pregătitoare - a IV-a
Dizabilități intelectuale ușoare și moderate**

București, 2021

Notă de prezentare

Situarea *Religiei* în aria curriculară *Om și societate* din trunchiul comun al disciplinelor din învățământul românesc preuniversitar aduce recunoașterea locului pe care educația religioasă îl ocupă în procesul complex al formării caracterului uman, prin intermediul școlii, corespunzând laturii spirituale a ființei umane, cu implicare directă în plan intelectual, afectiv și comportamental.

Cum școlii îi revine sarcina de a pregăti sistematic o persoană din perspectivă intelectuală, morală, civică, fizică, estetică, educația religioasă se alătură acestora în mod firesc, urmărindu-se continuitatea și complementaritatea de ordin instructiv și formativ.

Planul Cadru de învățământ pentru învățământ special primar, dizabilități intelectuale ușoare și moderate, alocă disciplinei *Religie* o oră/săptămână în trunchiul comun, în cadrul Ariei curriculare *Om și societate*, pentru toate nivelurile de învățământ.

Dimensionată și realizată în acord cu necesitățile psihice specifice fiecărei vârste și cu particularitățile psihice individuale ale fiecărui elev în parte, educația religioasă realizată în școală are mai întâi o *funcție informativă*, respectiv de punere la dispoziția elevilor a unor cunoștințe specifice, cu caracter teologic, dogmatic, liturgic, dar și o *funcție formativă*, de traducere în fapte de viață a normativelor religioase.

Educația religioasă nu privește doar persoana, ci ea vine în ajutorul societății, promovând pacea, prietenia, înțelegerea, dragostea și întraajutorarea semenilor.

Paradigma adaptării școlii la cerințele și posibilitățile de instruire a elevului, caracteristică a educației în viitor, în concordanță cu strategiile educaționale europene (*Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale - „ET 2020”, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 28.05.2009, C119/02*), impune o diversificare a situațiilor și experiențelor de învățare, construirea acestora în acord cu posibilitățile și nevoile tuturor categoriilor de elevi, pentru a răspunde principiilor școlii incluzive.

Incluziunea presupune egalitatea de participare socială și egalitatea de șanse în realizarea accesului la educație. Printre valorile actuale și de perspectivă ale integrării, societățile democratice din lume, le consideră dominante pe următoarele:

- acceptarea tuturor diferențelor;
- respectul diversității;
- solidaritatea umană și mai ales cu persoane diferite;
- lupta împotriva excluderii și marginalizării;
- lupta împotriva inegalității sociale.

În acest sens, școlii îi revine sarcina de a oferi tuturor elevilor posibilitatea de a învăța în funcție de ritmul, capacitățile și nevoile proprii și de a se exprima conform trăsăturilor individuale și de personalitate.

În elaborarea acestei Programe de *Religie* am pornit de la principiul egalității șanselor și am urmărit temele majore prezentate în Programele în vigoare pentru învățământul primar: *Programa de Religie – Cultul Ortodox, pentru Clasa Pregătitoare, clasa I și clasa a II-a (O.M. 3418/ 19.03.2013) și Programă de Religie – Cultul Ortodox, Clasele a III-a și a IV-a (OM 5001/ 02.12.2014)*, care corespund noului model de proiectare curricular, centrat pe competențe și am căutat să adaptăm conținuturilor, competențele specifice și sugestiile metodice la specificul dezvoltării psihice a elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate.

Prezenta programă școlară este structurată pe următoarele elemente:

- Notă de prezentare;
- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice;

Competențele generale sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care jalonează achizițiile elevului la disciplina *Religie*, pentru întregul ciclu special primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea competențelor de bază. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului*
- *Dumnezeu se face cunoscut omului*
- *Viața creștinului împreună cu semenii*
- *Mari sărbători creștine*

Conținuturile propuse de programă vor fi abordate nu numai în legătură cu obiectele de studiu ce cuprind aria curriculară (Religie - Istorie; Religie - Educație civică), cât și în manieră multi- și interdisciplinară: Religie- Limbă și comunicare; Religie- Arte; Religie- Tehnologii (la clasele P-IV, Abilități practice); iar cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între toate disciplinele de studiu.

Sugestiile metodologice propun un punct de plecare, de la care profesorii vor adapta/adecva conținuturile programei și activitățile de învățare la condițiile specifice în care își desfășoară activitatea.

Programa nu reprezintă o simplă reducere, din punctul de vedere al conținutului informațional ce urmează a fi însușit în fiecare capitol în parte. În schimb, crește numărul de activități individuale suplimentare în care urmează să fie inclus elevul cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate, în scopul recuperării acestuia. Adaptarea curriculară se va realiza de către cadrele didactice de la clasă, prin eliminare, substituie sau adăugare de conținuturi în concordanță cu obiectivele și finalitățile propuse prin planul de intervenție personalizat.

„Pentru a asigura un cadru coerent în predarea Religiei, programa școlară propune un set de elemente comune pentru toate cultele din România ce au drept de predare a propriei religii în sistemul de învățământ. Listele de competențe specifice și de conținuturi sunt elaborate de către fiecare cult, permițând orientarea către teme relevante pentru fiecare dintre acestea.” (Anexa nr. 3 la Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 5001 / 02.12.2014)

Competențe generale

- 1. Cunoașterea și însușirea specificului propriei credințe prin explorarea activă a elementelor din viața de zi cu zi**
- 2. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative, în relația cu copiii și cu adulții, în acord cu valorile religioase**
- 3. Exersarea conduitei independente din perspectiva integrării religioase**

CLASA PREGĂTITOARE

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. *Cunoașterea și însușirea specificului propriei credințe prin explorarea activă a elementelor din viața de zi cu zi*

Clasa pregătitoare
<p>1.1. Explicarea semnificației unor evenimente religioase cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> - povestirea după imagini (planșe, icoane, ilustrații etc.) cu tematică adecvată; - dialoguri pe baza audierii unor texte biblice și din viețile sfinților; - descrierea unor icoane care reprezintă evenimente din viața Mântuitorului, a Maicii Domnului, a Sfântului Nicolae și a altor sfinți; - audierea și/ sau învățarea de scurte rugăciuni, cântări, colinde etc., cu explicarea pe înțelesul copiilor a expresiilor și a termenilor religioși întâlniți.
<p>1. 2. Identificarea unor sărbători și evenimente cu semnificații religioase, cu incidență asupra vieții familiei</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la discuții privind evenimentele religioase din viața omului (botezul, nunta, ziua onomastică etc.), valorificând experiențele concrete ale copiilor - analiza unor imagini relevante din viața copiilor și a familiilor lor (fotografii și albume de familie, imagini din sfera publică etc.); - prezentarea aspectelor caracteristice ale diferitelor sărbători; - audierea unor texte din literatură, referitoare la marile sărbători creștine; - exerciții de învățare a unor colinde și cântări religioase; - participarea la serbări școlare; - realizarea unor proiecte pe diferite teme religioase („Cum am sărbătorit Crăciunul”, „Cum ne pregătim de Paște” etc.); - realizarea unor desene și confecționarea unor felicitări, ornamente, colaje etc., cu ocazia diferitelor sărbători religioase.

2. *Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu copiii și cu adulții, în acord cu valorile religioase*

Clasa pregătitoare
<p>2.1. Asumarea unor responsabilități în cadrul grupurilor din care face parte, la propunerea adultului</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a rolurilor sociale ale diferitelor persoane (copii, părinți, profesori etc.); - dialoguri pe teme privind colaborarea în diferite grupuri de apartenență; - jocuri de rol pe tema asumării diferitelor responsabilități (în familie, în școală etc.); - studii de caz pe tema ajutorului oferit celorlalți.
<p>2.2. Identificarea unor elemente comune și de diferențiere între oameni</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a unor elemente de diversitate (aspect fizic, limba vorbită, calități, comportamente etc.); - exerciții de exprimare a acordului/ dezacordului față de opiniile altora (argumentarea opiniei proprii în spiritul toleranței față de opinia altora); - participarea la întâlniri cu persoane din comunitate pe teme relevante din punct de vedere educațional; - participarea la dialoguri având ca subiect „Persoanele vulnerabile”; - audierea unor texte religioase simple în proză sau în versuri.

3. Exersarea conduitei independente din perspectiva integrării religioase

Clasa pregătitoare
<p>3.1. Observarea caracteristicilor comportamentale ale unui creștin, pe baza valorificării unor situații din viața de zi cu zi</p> <ul style="list-style-type: none"> - povestirea unor fapte bune, proprii sau ale altora; - exerciții de identificare a calităților celorlalți (membri ai familiei, colegi, prieteni, etc.), prin desene, dialoguri etc.; - jocuri de rol „Așa da/ Așa nu”.
<p>3. 2. Aplicarea unor reguli de comportament moral-creștin în contexte de viață familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - conversații de grup privind regulile de comportament în diferite situații (în familie, școală, biserică, comunitate etc.); - jocuri de rol: „Cum mă comport când...?”; „Cum procedez dacă sunt în situația...?”; - exerciții de analiză a unor comportamente care încalcă valorile morale; - vizite la biserică.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare
IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI	<p>Dumnezeu ne-a creat din iubire</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omul- cea mai importantă ființă de pe pământ; - Ce înseamnă să fiu creștin; - Cum vorbesc cu cei din jur; - Cum mă comport ca un creștin; - O zi din viața mea de creștin.
DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI	<p>Dumnezeu este întotdeauna cu noi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dumnezeu ne-a dăruit o lume frumoasă; - Iisus Hristos iubește copiii; - Maica Domnului – Fecioara Maria este ocrotitoarea copiilor; - Îngerii sunt păzitorii copiilor; prezența îngerului păzitor în viața creștinului; - Sfinții sunt prietenii lui Dumnezeu și ai copiilor.
VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII	<p>Dumnezeu ne învață să ne ajutăm unii pe alții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Familia mea (relațiile dintre membrii unei familii); - Sunt creștin și la școală; - Cine sunt prietenii mei; - Preotul în viața mea; - Creștinii din biserica mea.
MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE	<p>Nașterea Domnului – Crăciunul</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nașterea Domnului Iisus Hristos; - Cum sărbătoresc Crăciunul. <p>Învierea Domnului</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bucuria copiilor la Florii și la Paște; - Cum sărbătoresc Paștele.

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și însușirea specificului propriei credințe prin explorarea activă a elementelor din viața de zi cu zi**

Clasa I
<p>1.1. Explicarea semnificației unor evenimente religioase din viața comunității</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea unor enunțuri, utilizând cuvinte din domeniul religios-moral; - povestirea după imagini (planșe, icoane, ilustrații etc.) pe tema unor evenimente religioase; - dialog pe tema unor evenimente religioase semnificative din viața comunității, pornind de la experiențele elevilor; - observarea unor icoane care reprezintă evenimente din viața Mântuitorului, a Maicii Domnului, a Sfântului Apostol Andrei și/ sau a altor sfinți; - audierea și/ sau învățarea unor rugăciuni, cântări religioase, colinde etc.; - organizarea unor serbări școlare.
<p>1.2. Prezentarea unor sărbători și evenimente cu conținuturi și semnificații religioase, cu incidență asupra vieții familiei și a comunității</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialog pe tema diferitelor sărbători religioase și a unor aspecte specifice acestora în viața familiei sau a comunității (modalități de pregătire pentru celebrarea evenimentului, alte obiceiuri etc.); - participarea, pe grupe de lucru, la realizarea unor proiecte cu diferite teme („Despre colind”); „Natura altfel în fiecare zi”, „Cum sărbătorim Crăciunul”, „Cum ne pregătim de Paște”, etc.); - realizarea unor desene, felicitări, ornamente, colaje, etc., cu ocazia sărbătorilor religioase, utilizând materiale diverse; - audierea unor texte din literatură, referitoare la marile sărbători religioase, participarea la sărbătorile comunității; - învățarea unor poezii, la alegere, cu referire la marile sărbători religioase.

2. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative, în relația cu copiii și cu adulții, în acord cu valorile religioase

Clasa I
<p>2.1. Manifestarea interesului pentru asumarea unor responsabilități în cadrul grupurilor din care face parte</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea responsabilităților personale în diferite grupuri de apartenență (familie, școală, grup de prieteni, etc.); - audierea unor povestiri care evidențiază exemple de asumare a unor roluri și responsabilități în anumite grupuri; - jocuri de rol pe tema asumării diferitelor responsabilități (în familie, în școală, etc.); - distribuirea de roluri pentru fiecare participant în rezolvarea unor sarcini de lucru simple, în grupuri mici; - exersarea unor responsabilități și sarcini de lucru variate în activități de grup, pentru fiecare elev; - prezentarea unor cazuri relevante pentru teme: importanța ajutorului oferit celorlalți, rolul rugăciunii pentru membrii diferitelor grupuri de apartenență; - dialog pe tema rolurilor și responsabilităților diferitelor persoane în biserică (preot, credincioși, etc.).
<p>2.2. Observarea unor elemente de diversitate în cadrul diferitelor grupuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialog pe tema unor elemente de diversitate în grupurile de apartenență; - jocuri de dezvoltare a imaginii de sine și a imaginii despre celălalt, în sens pozitiv (jocuri

Clasa I

de descriere a calităților proprii ale colegilor, jocuri de rol „Întreabă-mă și eu îți spun despre mine”);

- studii de caz: „Ce ai face dacă ai fi în situația...?”;
- exerciții de identificare a unor elemente de diversitate în modul de manifestare a credinței, pornind de la realități din viața școlii și a comunității (existența elevilor de diferite confesiuni în clasa de elevi/ școală, existența unor biserici/ locașuri de cult aparținând altor culte/ religii în localitatea lor, etc.);
- dialog privind rolul rugăciunii pentru propria persoană și pentru alții, audierea unor texte simple, în proză sau în versuri, care evidențiază adoptarea de atitudini pozitive față de propria persoană și față de alții.

3. Exersarea conduitei independente din perspectiva integrării religioase**Clasa I****3.1. Identificarea caracteristicilor comportamentale ale unui creștin, pe baza valorificării unor situații din viața de zi cu zi și a exemplelor unor personaje din Biblie**

- dialog pe tema comportamentului diferitelor persoane (din viața de zi cu zi, din Biblie, din povești cu conținut moralizator etc.);
- audiții de povestiri care evidențiază rolul credinței în Dumnezeu;
- discuții pe tema rolurilor rugăciunii, participării la slujbele bisericii și protejării naturii, pornind de la exemple date (personaje din povestiri, personaje biblice, sfinți etc.);
- analizarea unor imagini pe diferite teme: „Rugăciunea”, „La biserică”, „În natură”
- jocuri de rol: „Așa da/ Așa nu”, cu aplicații la diferite contexte relevante (rostirea rugăciunii, comportamentul în biserică, grija față de natură etc.).

3.2. Aplicarea unor reguli de comportament moral-creștin într-o serie de contexte de viață reale sau imaginare

- conversații de grup privind regulile de comportament în diferite situații (școală, familie, biserică, stradă, natură etc.);
- cunoașterea/recunoașterea, în diferite contexte, a respectării/ încălcării anumitor reguli de comportament moral-creștin (jocuri de rol, povestiri, analiza unor imagini etc.);
- stabilirea, în grupuri mici și/ sau frontal, a unor reguli de comportament în diferite contexte (școală, familie etc.), relevante din perspectivă moral-religioasă;
- dialog pe tema regulilor de comportament religios: „Cum procedez când merg la biserică...?”; „Care este locul meu în biserică?...”; „Cum ne rugăm...?”.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI	<p>Omul își arată iubirea față de Dumnezeu în Biserică</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biserica este casa lui Dumnezeu; - Cum arată o biserică; - Cum Îl cunosc pe Dumnezeu în biserică; - Cu cine mă rog în biserică; - Cum mă comport în biserică.
DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUȚ OMULUI	<p>Omul este ființa care crede în Dumnezeu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omul ascultă cuvântul lui Dumnezeu; - Omul se bucură de creația lui Dumnezeu; - Biblia ne vorbește despre oameni credincioși; - Sfinții Apostoli - modele de credință pentru toți creștinii; - Ce înseamnă pentru mine a fi un om credincios;
VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII	<p>Omul se roagă lui Dumnezeu pentru sine și pentru alții</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rugăciunea și/sau rugămintea; - Omul vorbește cu Dumnezeu prin rugăciune; - Când, unde și cui mă rog?; - Pentru cine mă rog?; - Binefacerile rugăciunii.
MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE	<p>Nașterea Domnului</p> <ul style="list-style-type: none"> - Colinde și cântece de Stea; - Nașterea Domnului în poezii pentru copii. <p>Învierea Domnului</p> <ul style="list-style-type: none"> - Salutul creștinilor la Sfintele Paște; - Tradiții și semnificații privind încondeierea ouălor.

CLASA a II-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și însușirea specificului propriei credințe prin explorarea activă a elementelor din viața de zi cu zi

Clasa a II-a
<p>1.1. Explicarea importanței unor evenimente religioase din viața comunității și a societății</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor texte scurte, utilizând cuvinte din domeniul religios-moral sau pornind de la audiții/ lecturi ale unor texte biblice și din viețile sfinților; - dialog pe tema rolului unor evenimente religioase semnificative din viața comunității, pornind de la experiențele elevilor; - prezentarea unor icoane care reprezintă evenimente din viața Mântuitorului, a Maicii Domnului, a sfinților îngeri și a altor sfinți; - exerciții de recunoaștere a unor evenimente/sărbători pe baza unor icoane, texte biblice și din literatura laică și religioasă; - povestirea după imagini (planșe, icoane, ilustrații etc.) cu tematică adecvată; - exemplificarea unor aspecte legate de evenimentele religioase, cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale.
<p>1.2. Explicarea rolului diferitelor sărbători și evenimente cu conținuturi și semnificații religioase, cu incidență asupra vieții familiei și comunității</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialog pe tema rolului marilor sărbători religioase și a unor tradiții specifice din viața familiei sau a comunității; - participarea, pe grupe de lucru, la realizarea unor proiecte pe diferite teme („Tradițiile din localitatea mea”; „Cum păstrăm tradițiile religioase” etc.); - explicarea relației dintre diferite sărbători religioase și perioadele de vacanță sau zilele declarate nelucrătoare; - exerciții de identificare a unor slujbe bisericesti realizate la marile sărbători, pe baza unor imagini sau a audierii unor texte din literatură, referitoare la marile sărbători creștine; - analiza unor imagini relevante din viața copiilor, a familiilor lor, a comunității privind diferite forme de manifestare a iubirii; - implicarea în evenimente/ ceremonii/ activități legate de tradiții religioase și populare specifice comunității; - audierea/ învățarea unor colinde și cântări religioase; - organizarea unor serbări școlare; - realizarea unor desene, felicitări, ornamente, colaje etc., cu ocazia sărbătorilor religioase, utilizând materiale diverse.

2. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu copiii și cu adulții, în acord cu valorile religioase

Clasa a II-a
<p>2.1. Asumarea în mod explicit a unor responsabilități în cadrul grupurilor din care face parte</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de negociere și stabilire în comun a responsabilităților în cadrul grupurilor din care face parte, pentru realizarea unor activități variate; - dialoguri pe teme privind asumarea, ascultarea și negocierea responsabilităților în diferite grupuri de apartenență; - jocuri de rol pe tema asumării unor responsabilități (în familie, în școală, în grupul de prieteni, etc.); - prezentarea regulilor privind oferirea și primirea unor sfaturi, învățături, daruri; - studii de caz pe tema primirii și oferirii de sfaturi, de învățături, de daruri; - organizarea unor activități caritabile, în sprijinul celor bolnavi și singuri, împreună cu alți

Clasa a II-a
<p>membri ai școlii, parohiei etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unui jurnal al clasei care specifică participarea la diferite acțiuni organizate de școală, apreciate de elevi.
<p>2.2. Descrierea unor elemente de diversitate în cadrul diferitelor grupuri</p> <ul style="list-style-type: none"> - conversație de grup pe tema unor elemente de diversitate în grupurile de apartenență sau în alte grupuri; - prezentarea regulilor de comunicare pozitivă cu diferite categorii de persoane (persoanele cu probleme sociale, bolnave, singure etc.); - exerciții de evaluare a efectelor diferitelor fapte/ comportamente/ atitudini care accentuează diferențele dintre oameni, pe bază de povestiri, jocuri de rol; - dialog pe tema copiilor orfani, a copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate, a copiilor de la casele de tip familial, etc.; - simularea unor situații de relaționare pozitivă cu copiii provenind din grupuri diferite (etnice, religioase, culturale, sociale); - audierea/ citirea unor texte literare sau religioase simple, în proză sau în versuri, în care se reflectă ideea de toleranță.

3. Exersarea conduitei independente din perspectiva integrării religioase

Clasa a II-a
<p>3.1. Evidențierea caracteristicilor comportamentale ale unor modele de credință</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unor modele biblice de comportament, la alegere, în funcție de tema abordată: răsplătirea binelui făcut (exemple: învierea fiului văduvei din Sarepta Sidonului, vindecarea slugii sutașului din Capernaum, etc.), iertarea (exemple: Iosif și frații săi, Pilda fiului risipitor, Domnul Iisus Hristos, Sfântul Ștefan, etc.), ajutorarea bolnavilor (exemple: vindecarea ologului de către Sfântul Petru), ajutorarea celor singuri (exemple: vindecarea slăbănogului de la Vitezda, pilda Samarineanului milostiv, Învierea fiului văduvei din Nain etc.); - jocuri de rol în care este valorizată respectarea, în contexte variate, a normelor de comportament exemplificate prin exemplele biblice; - povestirea unor fapte bune, proprii sau ale altora, motivate/ determinate de iubirea semenilor; - exerciții/ jocuri de valorizare a celorlalți (membri ai familiei, colegi, prieteni, etc.): „Spune trei lucruri bune despre...”; - jocuri de rol: „Așa da/ Așa nu”.
<p>3.2. Aplicarea în mod autonom a unor reguli de comportament moral-creștin în diferite contexte de viață reale sau imaginare</p> <ul style="list-style-type: none"> - studii de caz pe tema respectării regulilor de comportament moral-creștin, pornind de la situații reale sau imaginare; - jocuri de rol pe diferite teme: „Ce am făcut bine în situația...?”; „Care sunt efectele faptelor bune/ rele...?”; - exerciții de autoevaluare a comportamentului, prin raportare la exemplele învățate - conversații de grup privind comportamentul față de semenii cu anumite probleme (sociale, de sănătate etc.), pe baza unor povestiri, exemple concrete din viața de zi cu zi; - construirea unor povești cu început/ sfârșit dat, care pun în evidență comportamente moral-religioase.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI	Omul este fiul iubitor al lui Dumnezeu - Îl am pe Dumnezeu în minte, în suflet, în fiecare zi; - Rugăciunile de mulțumire și de laudă aduse lui Dumnezeu; - Darul, dovadă a iubirii noastre față de Dumnezeu.
DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUȚ OMULUI	Dumnezeu este Tatăl nostru iubitor - Dumnezeu ne iubește pe toți; - Dumnezeu ne ajută să Îl cunoaștem și să Îl iubim; - Maica Domnului, îngerii și sfinții săvârșesc minuni.
VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII	Oamenii își arată iubirea față de semeni - De la cine primim sfaturi și învățături; - Recunoștința față de cei ce ne fac bine; - Iertarea celor ce ne fac rău; - Ajutorul dat celor bolnavi; - Ajutorul celor aflați în diferite nevoi sau necazuri.
MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE	Tradiții de Crăciun și Anul Nou - Cunoașterea tradițiilor de Crăciun; - Cum se sărbătorește Crăciunul în comunitatea mea; Floriile, Paștele și Rusaliile - Tradiții și obiceiuri recunoscute și variante locale.

CLASA a III-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Cunoașterea și însușirea specificului propriei credințe prin explorarea activă a elementelor din viața de zi cu zi**

CLASA a III-a
<p>1.1. Analizarea semnificației unor evenimente religioase din viața comunității</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea de întrebări referitoare la diferite evenimente religioase din viața comunității; - povestirea după imagini (planșe, icoane, ilustrații etc.) cu tematică adecvată; - dialoguri pe baza lecturii unor texte biblice și din viețile sfinților; - utilizarea unor icoane pentru a descrie evenimente din viața Mântuitorului, a Maicii Domnului și a unor sfinți; - audierea/învățarea de rugăciuni, cântări, colinde, etc., cu explicarea semnificației acestora, a expresiilor și a termenilor religioși; - imaginarea unor povestiri privind relația persoanei cu diferite lucruri, ființe; - participarea la evenimente semnificative din viața școlii și a comunității.
<p>1.2. Prezentarea importanței unor sărbători și evenimente cu semnificații religioase, din viața familiei și a comunității</p> <ul style="list-style-type: none"> - discuții privind evenimentele importante din viața omului (nașterea, botezul, nunta, etc.), valorificând experiențele concrete ale copiilor; - analizarea unor imagini relevante din viața copiilor și a familiilor lor (fotografii și albume de familie, imagini din sfera publică); - prezentarea aspectelor caracteristice ale diferitelor sărbători (Nașterea Domnului, Botezul Domnului, Învierea Domnului, Înălțarea Domnului); - lectura unor texte literare referitoare la marile sărbători creștine; - audierea/învățarea unor colinde și cântări religioase; - participarea la serbări școlare; - realizarea unor proiecte pe diferite teme interdisciplinare: Religie – Științe (de exemplu, „Apa în viața creștinului”, „Natura, darul lui Dumnezeu pentru om”, etc.); Religie – Arte („Darul meu pentru tine” – realizarea unor desene și confecționarea unor felicitări, ornamente, colaje, etc., cu ocazia diferitelor sărbători religioase); - identificarea unor obiceiuri și tradiții populare referitoare la diferite sărbători și evenimente religioase, care se manifestă în viața familiei, a comunității locale.

2. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu copiii și cu adulții, în acord cu valorile religioase

Clasa a III-a
<p>2.1. Exersarea unor roluri în cadrul grupurilor de apartenență</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a rolurilor sociale ale unui elev, în raport cu persoanele importante din viața sa de creștin (părinții, preotul, nașii, creștinii din parohie, prietenii etc.); - participarea la diferite activități educative, împreună cu alți membri ai școlii, comunității, parohiei; - studii de caz pe tema importanței fiecărui om în viața semenilor; - exersarea unor responsabilități și sarcini de lucru variate în activitățile de tip perechi și în cele de grup; - asumarea de roluri în rezolvarea unor sarcini de lucru în grupuri mici; - exerciții de construire a unui text pe teme de educație religioasă, pe baza unui suport vizual sau a unui plan de idei.
<p>2.2. Descrierea unor tipuri de relații și atitudini sociale, din perspectiva moralei religioase, pornind de la situații concrete</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la dialoguri pe diferite teme: „Ce învăț de la colegii mei și ce pot învăța ei de la mine?”, „Cum pot să răsplătesc răul cu bine?”;

- exerciții de identificare a unor elemente de diversitate în modul de manifestare a credinței diferitelor persoane, pornind de la realități din viața școlii și a comunității;
- audierea unor texte religioase simple, în proză sau în versuri, în care se reflectă ideea de adevăr, respect, blândețe;
- imaginarea unor povestiri privind raporturile persoanei cu diferite lucruri, ființe;
- discuții despre relațiile și atitudinile care se manifestă în cadrul diferitelor grupuri (familie, clasă, grupul de prieteni, etc.), pe baza unor imagini.

3. Exersarea conduitei independente din perspectiva integrării religioase

Clasa a III-a

3.1. Identificarea principalelor îndatoriri ale unui creștin în relație cu semenii, pe baza valorificării unor experiențe din viața cotidiană

- povestirea unor fapte bune, fie proprii, fie ale altora, care să releve aspecte precum: rostirea adevărului, ascultarea sfaturilor, manifestarea blândeții și a bunătății, a răbdării, manifestarea unor atitudini de respect etc.;
- lectura unor texte relevante, biblice și din viețile sfinților;
- jocuri de rol „Cum mă comport în situația...”, în relație cu diferite contexte (alegerea binelui/ răului, comportamentul în relație cu semenii, comportamentul în relație cu diferite viețuitoare);
- recunoașterea unor atitudini față de ceilalți, pornind de la imagini, povești, filme adecvate vârstei elevilor, observarea unor comportamente etc.;
- discuții privind rolul muncii și al efortului în viața omului, rolul profesorilor în viața omului;
- exerciții de identificare și valorizare a propriilor calități, prin desene, dialoguri, jocuri.

3.2. Formularea unor reguli de comportament moral-creștin, pentru diferite contexte de viață familială

- stabilirea, cu ajutorul profesorului, în grupuri mici și/ sau frontal, a unor reguli de comportament adecvate vârstei elevilor și diferitelor contexte (școală, familie, biserică, stradă, natură, etc.), relevante din perspectivă moral-religioasă;
- analiza unor situații privind respectarea anumitor reguli de comportament moral-creștin în diferite contexte date (jocuri de rol, povestiri, analiza unor imagini, filme, desene animate);
- studii de caz, pornind de la situații reale sau imaginare familiale, care evidențiază importanța respectării unor reguli de comportament moral-religios;
- dialog pe tema regulilor de comportament religios pentru primirea unor Sfinte Taine, adecvate vârstei elevilor: „Cum procedez când mă spovedesc?”; „Cum procedez când merg să mă împărtășesc ...?”; „Ce fac după ce primesc Sfânta Împărtășanie?”;
- jocuri de rol: „Cum procedez în situația...?”; „Ce fac atunci când cineva îmi spune să fac un lucru bun/rău...?”;
- vizite în diferite contexte de educație nonformală/ informală .

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI	Dumnezeu este izvorul vieții - Viața omului, darul lui Dumnezeu ; - Bucuria de a trăi ; - Omul în relație cu natura.
DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUȚ OMULUI	Ce înseamnă a fi creștin - Când un om devine creștin ; - Persoanele din viața unui creștin ; - Primirea iertării prin spovedanie ; - Primirea lui Hristos prin Sfânta Împărtășanie ; - Dumnezeu ne dă putere pentru a face fapte bune ; - Alegerea binelui în viață.
VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII	Viața împreună cu ceilalți - Necesitatea de a spune întotdeauna adevărul ; - Ascultarea și împlinirea sfaturilor bune ; - Blândețea și bunătatea în relație cu ceilalți ; - Importanța de a avea răbdare cu cei din jur ; - Respectul față de sine și față de ceilalți ; - Nevoia de efort pentru a obține rezultate.
MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE	Nașterea și Botezul Domnului - Nașterea Domnului ; - Botezul Domnului ; Învierea și Înălțarea Domnului - Învierea Domnului ; - Înălțarea Domnului.

Clasa a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Cunoașterea și însușirea specificului propriei credințe prin explorarea activă a elementelor din viața de zi cu zi

Clasa a IV-a
<p>1.1. Analizarea semnificației unor evenimente religioase din viața comunității apropiate și a societății</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea de compuneri pornind de la unele evenimente religioase; - dialog pe tema unor evenimente religioase semnificative din viața comunității și a societății, pornind de la experiențele elevilor; - utilizarea unor icoane pentru a descrie evenimente din viața Mântuitorului, a Maicii Domnului și a unor sfinți; - audierea/învățarea unor rugăciuni, cântări religioase, colinde etc.; - lectura unor texte religioase, literare relevante privind viața unor sfinți români (activitate interdisciplinară Religie – Istorie – Limba și literatura română) ; - organizarea de serbări școlare cu tematică religioasă.
<p>1.2. Prezentarea importanței unor sărbători și evenimente cu conținuturi și semnificații religioase din viața creștinilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - discuții pe tema diferitelor sărbători religioase și a unor aspecte specifice acestora în viața familiei sau a comunității: modelele oferite creștinilor de personajele biblice prezente la evenimentele din viața Mântuitorului, obiceiuri preluate (de exemplu, oferirea de daruri, după modelul magilor); - realizarea unor proiecte, individual sau în grup, cu diferite teme („Drumul magilor”, „Ce sfinți sărbătorim în luna aceasta” etc.); - realizarea de felicitări, ornamente, colaje etc., cu ocazia sărbătorilor religioase; - lectura unor texte literare, referitoare la marile sărbători religioase; - participarea la sărbătorile comunității; - prezentarea unor obiceiuri și tradiții populare referitoare la diferite sărbători și evenimente religioase, care se manifestă în viața familiei, a comunității locale.

2. Formarea și dezvoltarea unor comportamente adaptative în relația cu copiii și cu adulții, în acord cu valorile religioase

Clasa a IV-a
<p>2.1. Descrierea comportamentelor relaționale din cadrul grupurilor de apartenență</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea unor roluri specifice activităților desfășurate în diferite contexte (activități de grup, activități religioase etc.); - audierea unor povestiri care evidențiază exemple de conviețuire armonioasă între semenii; - prezentarea unor cazuri reale sau imaginare relevante pentru teme de educație religioasă: „Cum relaționez cu cei care mă îndrumă”, „Rolul semenilor în viața creștinului”, „Iertarea și iubirea celorlalți”, „Exemplul personal și relațiile cu semenii” etc.; - jocuri didactice care să faciliteze dezvoltarea climatului afectiv pozitiv în cadrul grupului.
<p>2.2. Analizarea unor tipuri de relații și atitudini sociale, din perspectiva moralei religioase, pornind de la situații concrete</p> <ul style="list-style-type: none"> - discuții pe tema tipurilor de relații și atitudini sociale (colaborare, competiție, solidaritate, toleranță, intoleranță, etc.), pornind de la povestiri, ilustrații, filme, texte biblice; - exerciții de descriere (din experiență proprie sau imaginare) a unor atitudini sociale, prin raportarea la norme sociale și la unele porunci divine; - jocuri de dezvoltare a imaginii pozitive despre sine și despre celălalt, valorificând exemple din viața unor sfinți; - elaborarea unor compuneri pe teme precum: „Împreună putem face lucruri minunate”,

„Dacă pot să te ajut, sunt fericit”, „Când te ajut, câștigăm amândoi” – cu scopul de a diminua spiritul de competiție negativă dintre elevi;
- participarea elevilor la proiecte interdisciplinare Religie – Educație civică.

3. Exersarea conduitei independente din perspectiva integrării religioase

Clasa a IV-a

3.1. Sintetizarea principalelor îndatoriri ale unui creștin, pe baza valorificării unor situații din viața cotidiană, a exemplelor unor persoane din Biblie și a unor sfinți

- analiza, din perspectiva creștină, a unor atitudini și comportamente, pornind de la situații din viața cotidiană, texte literare, texte care prezintă persoane din Biblie sau sfinți;
- lectura de povestiri care evidențiază rolul poruncilor divine (referitoare la cinstirea lui Dumnezeu, a numelui lui Dumnezeu, a duminicii, a părinților);
- exerciții de analiză a asemănărilor și a deosebirilor dintre poruncile divine și normele de comportament în diferite contexte sociale;
- analiza unor imagini pe diferite teme: „Cum putem face lumea mai bună”, „Ajutorul primit de la Dumnezeu”, „Sunt un exemplu pentru cei din jur” etc.;
- jocuri de rol: „Cum mă comport în situația...”, cu aplicații la diferite contexte relevante (comportamentul în diferite contexte sociale familiare; împlinirea poruncii iubirii etc.).

3.2. Analizarea modului în care sunt aplicate reguli de comportament moral-creștin în diferite contexte de viață familială

- discutarea în clasă a unor norme din diferite contexte sociale și a unor porunci (pe baza unor dialoguri: „Cum mă comport în situația...?”; „Ce reguli au formulat cei care mă îndrumă în viață?”; „Cum poate îndeplini un copil poruncile?”; „Cum mă simt / cum procedez atunci când nu sunt de acord cu o regulă?”; „Ce diferențe există între împlinirea poruncilor de către copii și de către adulți?”);
- exerciții de exersare a aplicării unor norme și porunci divine;
- formularea în grup a unui set de reguli ale clasei/ al unui regulament al clasei, care să valorizeze porunca iubirii aproapelui;
- exerciții de formulare a unor argumente/ contraargumente în analiza unor situații-problemă apărute în cadrul grupurilor de apartenență;
- elaborarea de proiecte pe teme relevante pentru domeniul educației religioase în cadrul unor activități interdisciplinare: Religie – Educație civică – Științe – Istorie – Arte.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI	Dumnezeu pe calea vieții - Lumea – casă pentru toți oamenii ; - Fiecare om își caută propria cale în viață ; - Biblia și Biserica arată calea spre Dumnezeu ; - Nevoia de a primi îndrumare în viață ; - Ajutorul lui Dumnezeu în situații dificile .
DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI	Sfințenia, cale spre Dumnezeu - Calea spre Dumnezeu, deschisă tuturor oamenilor prin Iisus Hristos. - Învățătura Domnului, vestită de Sfinții Apostoli și evangheliști. - Mărturisirea și trăirea credinței de către sfinți - Sfinți români.
VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII	Iubirea creștină, sprijin pentru conviețuirea cu ceilalți - Iubirea, poruncă dată de Domnul Iisus Hristos ; - Viața în armonie cu ceilalți, îndemn al lui Dumnezeu ; - Familia și împlinirea poruncii iubirii ; - Prietenia și porunca iubirii creștine ; - Importanța exemplului personal de iubire creștină.
MARILE SĂRBĂTORI CREȘTINE	Nașterea Domnului, vestire și împlinire - Proorocii, vestitori ai nașterii lui Hristos ; - Magii în căutarea Pruncului Iisus ; - Întâmpinarea Pruncului Iisus de către Dreptul Simeon ; De la Florii la Înviere - Săptămâna Sfintelor Patimi ; - Duminica Învierii.

Sugestii metodologice

Incluziunea școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale, sub îndrumarea atentă a cadrelor didactice, permite perceperea și înțelegerea corectă de către elevi a problemelor legate de relaționare și de gradul de participare la viața comunitară a semenilor lor.

Incluziunea școlară se bazează pe convingerea că oamenii lucrează în comunități incluzive, alcătuite din persoane de diferite rase, religii, aspirații, cu sau fără dizabilități. Indiferent de vârstă, copiii au nevoie să crească și să învețe în medii asemănătoare celor în care vor lucra ca adulți, iar școala este principala instituție care trebuie să răspundă acestei nevoi.

Elevii cu dizabilități ușoare și moderate au o gândire bazată pe învățarea mecanică a elementelor din jur, având deseori dificultăți în realizarea conexiunilor dintre acestea. Elevii prezintă un ritm de învățare lent, greoi, nu operează cu noțiunile achiziționate, iar procesul de predare-învățare trebuie să fie particularizat în funcție de necesitățile psiho-cognitive ale elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate.

Astfel, prin capitolul: **Conținuturi** – programa propune un punct de plecare teoretic comun pentru toți profesorii și pentru toți elevii, detaliat pe clase oferind în același timp, profesorului din învățământul special, posibilitatea adecvării lor pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, potrivit noului model de proiectare curriculară, centrat pe competențe, contribuind în acest sens la dezvoltarea profilului de formare a personalității elevului din ciclul primar.

Conținuturile sunt grupate pe următoarele domenii:

- *Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului;*
- *Dumnezeu se face cunoscut omului;*
- *Viața creștinului împreună cu semenii;*
- *Marile sărbători creștine;*

Conținuturile învățării au ca scop familiarizarea elevilor cu domeniul religios și orientează formularea competențelor specifice în raport cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor.

În proiectarea prezentei programe școlare au fost avute în vedere trei principii cu valoare operațională:

Principiul respectării particularităților de vârstă și individuale ale elevilor.

Acest principiu atenționează că este bine să pornim de la datele persoanei de educat, de la natura sa interioară și să nu forțăm peste limitele pe care le îngăduie vârsta și natura caracteristicilor individuale.

Învățarea valorilor religioase nu trebuie să devină îndoctrinare. Totul se va face cu tact și discernământ, pentru a nu stârni sau alimenta atitudinile de respingere.

Un alt principiu evidențiază **necesitatea creării unei atmosfere plăcute și interesante**, care să motiveze participarea activă a elevilor la lecție/activitate.

Atât prin limbaj, cât și prin conținut, profesorul se va apropia cât mai mult de sufletul copilului pentru a-i transmite informații și a-i deschide interesul pentru o serie de probleme de o profunzime și intimitate mult mai evidente decât cele relevate la alte discipline.

Principiul accesibilității cunoștințelor este agentul cel mai important al expunerii unui material astfel încât acesta să fie priceput, interpretat și acceptat.

Educația religioasă în școală este dezirabilă a fi temeinică și durabilă pentru a fortifica personalitatea elevului în a respinge/a învinge tentațiile și modelele indezirabile ale societății contemporane.

Strategii didactice

Procesul de incluziune a elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate presupune din partea profesorului de religie nu doar interes, cunoaștere, dar și o capacitate reală de a lucra în echipă, alături de profesorii de psihopedagogie specială, pentru a realiza o evaluare complexă inițială a elevilor, în vederea întocmirii planurilor de intervenție personalizate.

Toate secvențele de învățare vor fi secondate permanent de o învățare afectiv-motivațională. Este recomandată utilizarea de strategii didactice activ-participative și atractive care să permită motivarea și angajarea responsabilă a acestor elevi la propria învățare.

Utilizarea strategiilor didactice activ-participative oferă posibilitatea elevilor să acționeze, să experimenteze, să exerseze, să descopere răspunsuri și soluții pentru rezolvarea unor probleme, să ia decizii și să-și valorifice experiența și resursele personale.

Metodele de predare- învățare- evaluare privesc procesul de învățământ ca pe un tot unitar și asigură o bună utilizare, atât a metodelor clasice, cât și a celor moderne. Între acestea se disting metodele interactive de grup ce presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, ce creează situații de învățare centrate pe implicarea directă și activă a elevilor, pe dorința de cooperare și influență reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Metodele de predare-învățare-evaluare folosite la clasă (în special cele de religie la CP și clasa I) necesită un caracter predominant ludic, folosindu-se materiale didactice accesibile, adaptate potențialului psihofiziologic al fiecărui copil și aplicarea unor strategii moderne, în corelație cu modalitățile tradiționale de învățare.

În activitățile didactice destinate elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate se pot folosi metodele expositive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea). În utilizarea acestora este necesară respectarea anumitor cerințe: utilizarea unui limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale a elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate; prezentarea clară, precisă, concisă, cu idei sistematizate; utilizarea de procedee și materiale intuitive; antrenarea elevilor în procesul de feedback și evaluare prin întrebări de control și metode alternative de evaluare, pentru a verifica nivelul înțelegerii de către aceștia a celor prezentate, și pentru a interveni cu noi explicații, atunci când se impune.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) sunt recomandate în desfășurarea activităților cu conținut religios cu elevii cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate, în special cu aplicare la elementele de conținut care vizează *Viața creștinului împreună cu semenii și Marile sărbători creștine*. Implicarea cât mai directă a elevilor în situații de viață simulate trezește motivația și presupune participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda explicației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau eveniment religios. Alături de această metodă, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de formare a deprinderilor.

Aplicarea acestor metode presupune utilizarea unor mijloace de învățământ variate, în special a celor cu caracter intuitiv, ilustrativ și oferă contexte de alternare a diferitelor forme de organizare a activității (individuală, în grupuri mici, frontal), de realizare a unor activități religioase specifice (audierea de povestiri, rugăciuni, texte și cântări religioase, colinde, etc.), de implicare a elevilor în diferite activități extrașcolare, care completează și îmbogățesc demersurile didactice desfășurate prin ora de religie.

Astfel, se recomandă ca profesorul de religie să utilizeze mijloace didactice adecvate:

planșe ilustrative, jetoane adaptate temelor abordate, softuri educaționale, CD-uri și DVD-uri cu filmulețe, prezentări Power-Point educative, jocuri (cuburi, puzzle, etc.), adaptate conținuturilor propuse; culegeri de texte literare în versuri și proză, cântece necesare ca suport pentru serbări și lecții curente; fișe pentru desen; jucării necesare derulării jocurilor didactice.

Incluziunea elevilor cu dizabilități la Religie se poate realiza nu numai prin activități educative școlare, ci și prin activități extracurriculare. Este necesară o riguroasă planificare, organizare și desfășurare a acestor tipuri de activități, în relație directă cu specificul dezvoltării elevilor și cu posibilitățile reale ale acestora de a participa la astfel de activități. Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin intermediul acestora se poate realiza mai ușor socializarea copiilor. În funcție de specificul lor, aceste activități dezvoltă la elevi priceperi, deprinderi și abilități cognitive, de socializare și comportamentale solide și variate, complementare celor dezvoltate în contextul școlar.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățământ.

Constituie o provocare pentru fiecare profesor de religie problema valorizării achizițiilor specifice educației religioase (cunoștințe, valori, atitudini, credințe, etc.) de care dispune elevul la un moment dat.

În lucrul cu elevi cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate sunt recomandate cu prioritate metode moderne de evaluare precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini moral-religioase în contexte adaptate vârstei.

Este necesar ca strategiile de predare-învățare-evaluare utilizate în activitatea cu elevii cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate să fie adaptate și personalizate în mod constant la nevoile lor individuale. Alternarea frecventă a acestora este, de asemenea, dezirabilă, pentru a menține motivația și situația de concentrare a elevilor în procesul învățării. , strategiile utilizate, metodele, gradul de dificultate a testelor, cât și perioada de aplicare a lor, se vor adapta întotdeauna nevoilor și cerințelor elevilor.

Este important ca profesorul de religie să valorizeze fiecare element de progres în învățare al elevilor cu dizabilități ușoare și moderate. În activitățile cu această categorie de elevi *stimularea prin succes* nu reprezintă o simplă sintagmă, ci o necesitate.

Este recomandabil ca evaluarea să se realizeze prin raportare la standarde generale și nu la nivelul clasei. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor.

Noua concepție asupra evaluării pleacă de la premisa că aceasta este un proces circular, activ, dinamic de îmbunătățire a activității educative și nu doar de ratificare a unor achiziții. În evaluare se va pune accent nu pe *realizările* elevilor, ci pe procesele formative și autoformative care se activează.

Evaluarea trebuie concepută nu ca un control al cunoștințelor sau ca mijloc de măsurare obiectivă, ci ca o modalitate de feedback și de încurajare a învățării în etapele viitoare. De asemenea, procesul de evaluare va pune accent și pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către copiii în contexte nonformale sau informale, cu relevanță pentru ora de religie.

Evoluția copilului va fi înregistrată și discutată cu părinții.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă, creativitate, înțelegerea reală a situației de dizabilitate și a modalităților specifice de intervenție educațională..

BIBLIOGRAFIE:

1. Bocoș, M, Jucan D, (2008), *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării*, Editura Paralela 45, Pitești;
2. Cojocar, V. M., (2004), *Terapia și metodologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, , București;
3. Cucuș, C., (1999), *Educația religioasă*, Editura Polirom, Iași;
4. Gherguț, A., (2006), *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație*, Editura Polirom, Iași;
5. Șebu, S., Opriș, M., Opriș, D., (2000), *Metodica predării religiei*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia;
6. constantincucos.ro/wp-content/uploads/2011/03/PROG.MIC_.doc;
7. http://www.gsit.ro/Documents/sugestii_privind_adaptarea_curriculară.pdf;
<http://www.asociatia-profesorilor.ro/adaptarea-curriculara-pentru-integrarea-copiilor-cu-cerinte-educative.html>;
8. <http://www.scribub.com/profesor-scoala/Integrarea-copiilor-cu-deficie25741.php>;
9. ****Programa de Religie-Cultul Ortodox pentru Clasa Pregătitoare, clasa I și clasa a II-a* (O.M. 3418/ 19.03.2013);
10. ****Programa de Religie-Cultul Ortodox, Clasele a III-a și a IV-a* (OM 5001/ 02.12.2014);
11. www.cjraemm.ro/.../2015-02-19-inlcuziune-copii-ces-diferențiere-strategii-acțiune.do;
12. www.didactic.ro/materiale/112620_metode-interactive-și-eficiența-lor-la-ora-de-religie;
13. www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/metode-și-tehnici-de-integrare-a-copiilor-cu-cerințe-educative-speciale-în-învățământul-de-masă.

Grupul de lucru:**Liana Maria MITRAN, Coordonator, Ministerul Educației****Claudia-Gabriela NIȚULESCU, Coordonator Inspectoratul Școlar Județean Olt**

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Ciocîrlan Șerban Felicia - Adelina	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Balș, Olt
Iliuță Elisabeta	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Balș, Olt
Trache Valentina-Teodora	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Balș, Olt
Trășculeasa Roxana	Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Balș, Olt